

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การรายงานผลการดำเนินการวิจัย เรื่อง การจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ โรงเรียนพัคณภูมิพิสัย ซึ่งมี
วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดกระบวนการเรียนรู้
เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งมีความ
สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของท้องถิ่นนั้น จะเป็นการมุ่งพัฒนาให้นักเรียน
ทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม
มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองดีของสังคม ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่นอกจากจะมีครูเป็น
ผู้ชี้แนะแนวทางและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ
ในชุมชน ซึ่งประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตก็จะเป็นแหล่งความรู้ แหล่งเรียนรู้และ
เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับทุกคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนได้เป็นอย่างดี กระบวนการในการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ของครูภูมิปัญญานั้นจะเน้นกระบวนการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต
กระบวนการดังกล่าว คือมุ่งให้ทุกคนพึ่งตนเองซึ่งเป็นคุณสมบัติที่มนุษย์ ทุกคนควรกระทำ
บุคคลที่สามารถพึ่งตนเองได้ จะมีชีวิตเป็นอิสระไม่ตกอยู่ในอำนาจหรือถูกบีบบังคับ
โดยผู้เรียน (รศ.ดร.ทศนา แคมมณี. 2550 : 6) ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการที่จะพัฒนา
กระบวนการจัดการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ตามวัตถุประสงค์
ที่กล่าวมาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) กลุ่มเป้าหมายใน
การวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพัคณภูมิพิสัย
ปีการศึกษา 2552 จำนวน 16 คน กรอบเนื้อหาใช้เนื้อหาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระเศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส.3.1 : เข้าใจและ
สามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ่มค่ารวมทั้งเศรษฐกิจอย่างเพียงพอเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมี
คุณภาพ มาตรฐานที่ ส.3.2 : เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์
ของระบบเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลกผลการวิจัย
นำเสนอสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 กำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้

กิจกรรม	วัน เดือน ปี	เวลา	สถานที่
1. สำรวจความต้องการในการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้	2 มิ.ย. 52	-	- โรงเรียนพัคฆภูมิพิสัย - หมู่บ้านในสังกัดโรงเรียน
2. การเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้	ก.ค. - ต.ค. 52	09.00-11.00 น.	- ศาลาหกเหลี่ยมโรงเรียนพัคฆภูมิพิสัย - บ้านของครอบครัว
2.1 การสนทนากลุ่ม	3 ก.ค. 52	09.00-11.30 น.	ต้นแบบเกี่ยวกับ
2.2 การเรียนรู้จากภูมิปัญญา	9 ก.ค. 5	12.30-15.30 น.	การอยู่อย่างพอเพียงของนายเถิก กลจันทา
2.1.1 ฐานอยู่อย่างพอเพียง	10 ก.ค. 52	13.00-15.30 น.	- บ้านทุ่งนางนิตยา ฤทธิสยาม ต.ลานสะแก
2.1.2 ออมไว้ไม่ขัดสนธนาคารบ้านเรา	23 ก.ค. 52	13.00-15.30 น.	อ.พัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม
2.1.3 สหกรณ์หมู่บ้าน	31 ก.ค. 52	08.30-10.30 น.	- ธนาคารออมสินสาขา
2.1.4 เวทีถอดบทเรียน	14 ส.ค. 52	09.00 -11.00 น.	พัคฆภูมิพิสัย
2.3 ประเมินผลความสำเร็จการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้	5 ต.ค. 52		- สหกรณ์หมู่บ้านหนองไผ่ ต.ลานสะแก อ.พัคฆภูมิพิสัย - โรงเรียนพัคฆภูมิพิสัย - โรงเรียนพัคฆภูมิพิสัย

ตารางที่ 6 แสดงผลการสำรวจความต้องการในการจัดการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้

เพศ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		กลุ่มที่ 4		กลุ่มที่ 5		รวม	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ชาย	8	50	3	60	6	37.5	2	50	8	88.89	27	54
หญิง	8	50	2	40	10	62.5	2	50	1	11.11	23	46
อายุ												
0-20	16	100									16	32
21-30												
31-40			3	60	8	50					11	22
41-50			2	40	6	37.5	3	75			11	22
51-60					2	12.5	1	25	9	100	12	24
61ขึ้นไป												
ระดับการศึกษา												
ประถม	16	100					1	25			17	34
มัธยมต้น					12	75	1	25	6	66.67	19	38
มัธยมปลาย					4	25					4	8

เพศ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		กลุ่มที่ 4		กลุ่มที่ 5		รวม	
	ความดี	ร้อยละ	ความดี	ร้อยละ	ความดี	ร้อยละ	ความดี	ร้อยละ	ความดี	ร้อยละ	ความดี	ร้อยละ
อนุปริญญา ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี		5	100				2	50	2	22.22	9	18
							1		1	11.11	1	2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 7 แสดงความต้องการในการจัดกระบวนการเรียนรู้อุทิศพระศาสตร์โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้

เรื่องที่พิจารณา	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		กลุ่มที่ 4		กลุ่มที่ 5		สรุป							
	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ						
1. การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น	4.25	8.31	มาก	4.00	0.71	ระดับ	4.25	8.31	มาก	5.00	0.71	มาก	4.88	2.91	ระดับ	4.47	4.18	มาก
2. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.68	8.00	มาก	4.80	0.14	ระดับ	4.81	7.91	มาก	5.00	0.71	มาก	4.77	2.99	ระดับ	4.81	3.94	มาก

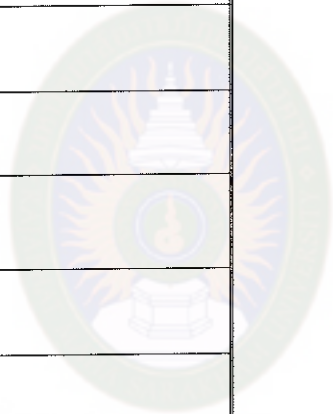
เรื่องที่พิจารณา	กลุ่มที่ 1			กลุ่มที่ 2			กลุ่มที่ 3			กลุ่มที่ 4			กลุ่มที่ 5			สรุป		
	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ
3. การจัดการเรียนรู้โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถพัฒนา กระบวนการ เรียนรู้ของ นักเรียนได้ดียิ่งขึ้น	4.25	8.31	มาก	4.6	0.28		4.81	7.91	มาก	4.75	0.53	มาก	4.66	3.07		4.61	4.01	มาก
4. การเรียนรู้เศรษฐกิจศาสตร์ จากภูมิปัญญาที่ ยึดแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ที่ จากประสบการณ์ตรง	5.00	7.78	มาก	4.00	0.71		4.37	8.22	มาก	5.00	0.71	มาก	5.00	2.83	มาก	4.70	4.05	มาก

เรื่องที่พิจารณา	กลุ่มที่ 1			กลุ่มที่ 2			กลุ่มที่ 3			กลุ่มที่ 4			กลุ่มที่ 5			สรุป		
	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ
5. สหกรณ์ชุมชน ภายในหมู่บ้านทำ ให้คนในชุมชน เกิดความรักและ สามัคคีต่อกัน	4.37	8.22	มาก	5.00	0	มาก	4.68	8.00	มาก	3.75	0.18	มาก	3.88	3.62	มาก	4.40	4.40	มาก
6. การเรียนรู้จะ เกิดขึ้นได้เมื่อ ผู้เรียนได้มีส่วน ร่วมในการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้	4.68	8.00	มาก	5.00	0	มาก	4.37	8.22	มาก	5.00	0.71	มาก	5.00	2.83	มาก	4.70	3.95	มาก
7. การเรียนรู้กับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้นักเรียน สนใจกิจกรรม การสอนมากขึ้น	4.37	8.22	มาก	5.00	0	มาก	4.68	8.00	มาก	3.00	0.71	มาก	4.44	3.22	มาก	4.60	4.03	มาก

เรื่องที่พิจารณา	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		กลุ่มที่ 4		กลุ่มที่ 5		สรุป					
	X	S.D	X	S.D	ระดับ	S.D	X	S.D	ระดับ	S.D	X	S.D	ระดับ			
8. นักเรียนต้องการ พัฒนาการ กระบวนการ เรียนรู้ของ ตนเองให้ดีขึ้น	5.0	7.78	5.0	0	มาก	4.37	8.22	มาก	5.00	0.71	3.88	3.62	มาก	4.6	4.06	มาก
9. กิจกรรม การเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิด คุณลักษณะอันพึง ประสงค์กับนักเรียน	5.0	7.78	5.0	0	มาก	5.00	7.78	มาก	5.00	0.71	5.00	2.83	มาก	5.0	3.82	มาก

เรื่องที่พิจารณา	กลุ่มที่ 1			กลุ่มที่ 2			กลุ่มที่ 3			กลุ่มที่ 4			กลุ่มที่ 5			สรุป		
	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ	X	S.D	ระดับ
10. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ช่วยให้เกิดความสัมพันธอันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน	4.06	8.44	มาก	5.00	0	มาก	4.37	8.22	มาก	5.00	0.71	มาก	5.0	2.83	มาก	4.5	4.04	มาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 6 - 7 สรุปผลการวิเคราะห์การสำรวจความต้องการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสำรวจ
ทั้ง 5 กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักเรียน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มครู

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ปกครอง

กลุ่มที่ 4 กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มที่ 5 กลุ่มคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนพยุหะภูมิพิสัย

สรุปผลดังต่อไปนี้

1. ระดับมากที่สุด จำนวน 1 รายการ คือ ข้อ 9 กิจกรรมการเรียนรู้ควรส่งเสริม
ให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์กับนักเรียน

2. ระดับมาก จำนวน 9 รายการ คือ

2.1 การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริงให้ผู้เรียนเกิดจากการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

2.2 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน

2.3 การจัดการเรียนรู้โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

2.4 การเรียนรู้เศรษฐศาสตร์จากภูมิปัญญาที่ยึดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทำให้
ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ตรง

2.5 สหกรณ์ชุมชนภายในหมู่บ้านทำให้คนในชุมชนเกิดความรักและสามัคคี

ต่อกัน

2.6 การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.7 การเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นทำให้นักเรียนสนใจกิจกรรมการสอนมากขึ้น

2.8 นักเรียนต้องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

2.9 การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ช่วยให้เกิด

ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน

2. การจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ของนักเรียน โดยใช้แนวคิดการจัดการ
ความรู้

เมื่อได้ศึกษาแนวคิดของการจัดการความรู้จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความรู้ที่เหนือกว่า การวิจัย คือ การทำให้เกิดปัญญา ซึ่งต้องมาจากกระบวนการเรียนรู้ทั้งจากการศึกษาและ ประสบการณ์อย่างครบถ้วนถูกต้อง โดยกระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) การแสวงหา ความรู้ 2) การแปลความหมายทำความเข้าใจกับความรู้ 3) การประยุกต์ใช้ความรู้ที่มี (บุญมี บุญญากิจ และคณะ.2547 : 9) การจัดการความรู้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะนำไปสู่ การพัฒนาคน พัฒนางาน พัฒนาองค์กร ภายใต้การสร้างกลไกให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ที่มีพื้นฐานอยู่ที่การให้คุณค่าแก่ความรู้ในตัวคนทุกคน พัฒนาความเข้มแข็งของสังคมส่งเสริม การรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ ที่มีประสิทธิภาพ เมื่อนำมาเชื่อมโยงกับการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ของนักเรียนแล้ว เห็นได้ว่าครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้การจัดการความรู้ได้โดยลำพังจำเป็นต้องจัดกิจกรรม การเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมของบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการจัดการสนทนากลุ่มซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแสดงความคิดเห็น การยืนยันข้อมูลจากแบบสำรวจ เพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกันในอันที่จะนำไปสู่การจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้แนวคิดการจัดการ ความรู้ ต่อไป

2.1 การจัดการสนทนากลุ่ม ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1.1 เลือกตัวแทนสมาชิกเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักเรียน

ค.ช.ภาณุวัฒน์ รัตนแสง

ค.ช.พรพลชัย โชคเฉลิม

กลุ่มที่ 2 กลุ่มครู

คุณครูณวีวรรณ ศุภสารัมภ์

คุณครูอุตุร ธาตุอาภรณ์

กลุ่มที่ 3 ผู้ปกครองนักเรียน

นายไพรัช ผาสุขจี

นางคำมุล สวัสดิ์

กลุ่มที่ 4 กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น

นายเถิก กลจันทา

นางทิพากร สาทองขาว

กลุ่มที่ 5 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน

นายทองสุข อุทปา

นางอัจฉรารัตน์ อนุมาศ

2.1.2 ประสานงานกับ นายมานิตย์ สนั่นเอื้อ ผู้อำนวยการโรงเรียนพัคฆภูมิพิสัย ตำบลลานสะแก อำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อความร่วมมืออนุเคราะห์ในการใช้ศาลาหกล้อมเป็นสถานที่ในการจัดกลุ่มสนทนา

2.1.3 นัดหมายการจัดสนทนากลุ่มใน วันที่ 3 กรกฎาคม 2552 ตั้งแต่เวลา 09.00 - 11.00 น.

2.1.4 เตรียมบุคลากรที่จะช่วยในการดำเนินการสนทนา ดังนี้

1. นายอุดร ธาตุอาภรณ์ จัดเตรียมสถานที่ในการสนทนา
2. นางสาวสายสมร ทองก้านเหลือง ทำหน้าที่เลขานุการในการดำเนินการสนทนา และเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสนทนากลุ่ม เช่น กระดาษชาร์ต ปากกาเคมี กระดาษคัตแบล็ค ปากา ดินสอ และอื่น ๆ

2.1.5 ในวันที่ทำการสนทนา เมื่อบุคคลที่นัดมาครบทุกคนแล้ว ผู้วิจัยได้แนะนำตนเองและบุคลากรที่ทำหน้าที่ช่วยในการสนทนาให้แก่สมาชิกทุกคน แจกวัสดุประสงค์ในการวิจัยและจุดมุ่งหมายในการสนทนาให้แก่สมาชิกที่จะร่วมสนทนาได้รับทราบ

2.1.6 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจความต้องการในการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลความต้องการในการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 5 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักเรียน กลุ่มที่ 2 กลุ่มครู กลุ่มที่ 3 ผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มที่ 4 กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มที่ 5 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนพัคฆภูมิพิสัย มีความต้องการในการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้สูงสุดในระดับมากที่สุด

2. สรุปผลความต้องการในการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 5 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักเรียน กลุ่มที่ 2 กลุ่มครู กลุ่มที่ 3 ผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มที่ 4 กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มที่ 5 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนพัคฆภูมิพิสัยเรื่องที่ต้องการนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ยึดกรอบเนื้อหา สาระเศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส.3.1 : เข้าใจและสามารถ

บริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเศรษฐกิจอย่างเพียงพอเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ มาตรฐานที่ 3.2 : เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลกอยู่ในระดับมากที่สุด และบุคคลที่จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ คือ ภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีอยู่ในชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.81

2.1.7 สมาชิกในกลุ่มสนทนาได้ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ ดังต่อไปนี้

คุณครูฉวีวรรณ สุภสารัมภ์ ซึ่งเป็นบุคคลที่เห็นพฤติกรรมของนักเรียนได้พูดในกลุ่มสนทนาว่า “นักเรียนโรงเรียนของเราได้เงินจากผู้ปกครองมาโรงเรียนวันละไม่น้อยกว่า 20 บาท จากการสังเกตของครูจะเห็นว่านักเรียนจะนำเงินไปซื้อขนมที่ขายในโรงเรียนและได้สอบถามหลังจากการซื้อว่านักเรียนมีเงินเหลือหรือไม่ คำตอบที่ได้รับคือ หมดแล้วครับ, ค่ะ”

นายไพรัช ผาสุขจี พูดถึงพฤติกรรมถึงลูกหลานที่อยู่ที่บ้าน “ลูกหลานไม่รู้จักการใช้เงินจะขอเพื่อไปซื้อขนมและของเล่น เพื่อตัดความรำคาญ พ่อแม่ก็ให้เงินแก่เด็กไปพฤติกรรมเหล่านี้ยังแก้ไขไม่ได้”

เด็กชายภานุวัฒน์ รัตนแสง พูดว่า “เงินที่พ่อ แม่ให้ผมมาโรงเรียนวันละ 20 บาท พอมาถึงโรงเรียนก็จะไปซื้อขนมกินเลย ช่วงพักกลางวันก็จะไม่มีเงินซื้อ เพราะได้ซื้อในตอนเช้าไปหมดแล้ว คุณครูก็บอกเป็นประจำว่า ให้ผมเหลือเงิน ไปหยอดกระปุกออมสินบ้างนะ แต่ก็ไม่ได้ทำ เพราะเงินหมดเสียก่อน”

เด็กหญิงพรวลัย โชคเฉลิม พูดขึ้นว่า “หนูเคยเห็นลุงทองที่ข้างบ้านทำปลูกผัก เช่น ถั่ว ต้นหอม ผักกาด ผักชี ฯลฯ เห็นท่านเก็บนำไปปรุงอาหาร และยังนำไปขายได้เงินอีกด้วย หนูต้องการให้พ่อกับแม่ทำเหมือนท่านบ้าง”

นางอัจฉรารัตน์ อนุมาศ จึงให้ข้อเสนอว่า “ถ้าอย่างนั้นก็ควรหาบุคคลที่จะเป็นต้นแบบและสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับการประหยัดคอออม การดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง มาทำหน้าที่เป็นครูภูมิปัญญาให้กับนักเรียนกันดีกว่า”

2.1.8 ผู้วิจัยได้ขอคำปรึกษากับสมาชิกในกลุ่มสนทนา ว่าควรจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ โดยคุณครูอุตร ชาติอาภรณ์

ได้เสนอแนะวิธีเลือกครุภูมิปัญญาว่า “ควรมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านต่าง ๆ”

ทุกคนที่อยู่ในกลุ่มสนทนาได้ลงความเห็นกันว่า ควรจะนำครุภูมิปัญญามาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์เพื่อพัฒนาผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่อง ดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน
2. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
3. ระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจ
4. ระบบสินเชื่อและภาษี

สมาชิกในกลุ่มสนทนาให้ข้อสรุปว่าครุภูมิปัญญาที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ ต้องมีความรู้เฉพาะด้านต่าง ๆ จำนวน 4 คน ดังนี้

1. เลือกครุภูมิปัญญาในการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ ดังนี้

- 1.1 นายเด็ก กลจันทา
- 1.2 นางนิตยา ฤทธิสยาม
- 1.3 นางทิพากร สาทองขาว
- 1.4 นายวิรัตน์ เชื้อนิคย์

2. การจัดฐานการเรียนรู้

จัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2550 : 40) รูปแบบการเรียนรู้ของการเรียนรู้แบบร่วมมือพัฒนาขึ้น โดยอาศัยหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือของ จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1974 : 213 – 240) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนควรร่วมมือในการเรียนรู้มากกว่าการแข่งขัน เพราะการแข่งขันก่อให้เกิดสภาพการณ์ของการแพ้-ชนะ อันเป็นสภาพการณ์ที่ต่ำกว่าทั้งด้านจิตใจและสติปัญญา หลักการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการพึ่งพากัน (positive interdependent) โดยถือว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกันและจะต้องพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน
2. การเรียนรู้ต้องอาศัยที่ดีต้องอาศัยการหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กัน (face to face interaction) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูล และการเรียนรู้ต่าง ๆ
3. การเรียนรู้ต้องอาศัยทักษะทางสังคม (social skills) โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน

4. การเรียนรู้ร่วมกันควรมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (group processing) ใช้ในการทำงาน

5. การเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์รายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบและวัดประเมินได้ (individual accountability) หากผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้แบบร่วมมือกัน

ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ผู้เรียน โดยใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในปีการศึกษา 2551 เพื่อจัดกลุ่มผู้เรียน ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนเก่ง 1 คน เรียนปานกลาง 2 คน และเรียนอ่อน 1 คน แล้วทำการแบ่งฐานการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ฐานที่ 1 อยู่อย่างพอเพียง ภูมิปัญญาประจำฐานการเรียนรู้ ได้แก่

1. นายเด็ก กลจันทา
2. นางนิตยา ฤทธิ์สยาม

ฐานที่ 2 ออมไว้ไม่ขาดสน ธนาคารบ้านเรา ภูมิปัญญาประจำฐานการเรียนรู้ ได้แก่

1. นางทิพากร สาทองขาว เจ้าหน้าที่ธนาคารออมสิน สาขาพัคฆภูมิพิสัย

ฐานที่ 3 สหกรณ์หมู่บ้านเรา ภูมิปัญญาประจำฐานการเรียนรู้ ได้แก่

1. นายวิรัตน์ เชื้อนิตย์ ประธานคณะกรรมการสหกรณ์หมู่บ้านหนองไผ่

การจัดการกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้

ฐานที่ 1 อยู่อย่างพอเพียง

ภูมิปัญญาประจำฐานการเรียนรู้: นายเด็ก กลจันทา

วันที่จัดการเรียนรู้ 9 กรกฎาคม 2552 สถานที่ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ บ้านหนองไผ่ บ้านเลขที่ 15 หมู่ 2 ตำบลลานสะแก อำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นตอนความรู้ฝังลึก

1.1 ครูภูมิปัญญา คือ นายเด็ก กลจันทา ได้พูดถึงการน้อมนำปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปปฏิบัติจนประสบความสำเร็จแก่ตนเอง และครอบครัวจนเป็นแบบอย่างหรือเป็นต้นแบบแก่บุคคลอื่นได้ คือการเป็นครอบครัวต้นแบบในการดำเนินชีวิต โดยการปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงไก่และปลาในพื้นที่บ้านสวนของตนเอง

1.2 ครูภูมิปัญญานำนักเรียนลงสู่แหล่งเรียนรู้ คือบ้านสวนที่ทำการปลูกผักสวนครัวทุกชนิด ปลูกกล้วย และพืชผักที่ใช้เป็นอาหารหลายประเภทและศึกษาการเลี้ยงปลาที่อยู่ในบ้านสวน

1.3 นักเรียนเรียนรู้การจัดกระบวนการเรียนรู้ในฐานะอยู่อย่างพอเพียงจากการปลูกผักต่าง ๆ ในแปลงที่เตรียมไว้ เพื่อเป็นตัวอย่างในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สนทนาซักถามสิ่งที่ตนเองสงสัยในขณะที่ปฏิบัติ เช่น วิธีการทำให้ผักเจริญเติบโตโดยที่ไม่มีแมลงมาทำลายนั้น ภูมิปัญญามีวิธีการทำอย่างไร และการเลี้ยงปลาในบ้านสวนที่ประสบผลสำเร็จมีวิธีการอย่างไร ฯลฯ

2. ขั้นสกัดขุมความรู้

2.1 นักเรียนและครูภูมิปัญญา ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หาข้อสรุปในกิจกรรมที่ตนเองได้พบเห็นจากการปฏิบัติจริงของครูภูมิปัญญา จนได้ข้อสรุปว่าการที่เราสามารถพึ่งตนเองได้ไม่ค้ำยพึ่งคนอื่น ไม่เบียดเบียนคนอื่น โดยการรู้จักช่วยเหลือตนเองและครอบครัว โดยการปลูกผักเลี้ยงไก่ไว้กินไข่ ฯลฯ ก็เป็นการทำให้เราเกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของเราในการรับผิดชอบต่อตนเองไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน อยู่อย่างพอเพียง จึงเป็นที่รักแก่บุคคลทั่วไป และแต่ละกลุ่มก็สรุปเป็นองค์ความรู้ โดยทำเป็นแผนผังความคิดอภิปรายซักถามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละกลุ่ม

2.2 แต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากครูภูมิปัญญาลงสู่การปฏิบัติจริงที่โรงเรียน โดยการปลูกผักต่าง ๆ ที่แปลงเกษตรเพื่อส่งเสริมกิจกรรมของโครงการอาหารกลางวัน โดยมีครูภูมิปัญญาและครูช่วยแนะนำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว

3. ขั้นสังเคราะห์แก่นความรู้

3.1 นักเรียนแต่ละคนนำความรู้ที่ได้รับจากครูภูมิปัญญาสู่การปฏิบัติจริงที่บ้านของแต่ละคน เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงไก่ไว้กินไข่เป็นอาหาร และนำส่วนที่เหลือไปขายที่โรงเรียนในโครงการ “ตลาดนัดโรงเรียนฉัน” เพื่อเป็นรายได้ให้กับตนเองในการจัดกิจกรรมของฐานอยู่อย่างพอเพียงนั้น ครูภูมิปัญญาซึ่งเป็นบุคคลในหมู่บ้านจะคอยดูแลให้คำปรึกษาต่าง ๆ แก่นักเรียนทุกคนมีระยะเวลาดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนจะใช้เวลาประมาณ 15 - 30 วัน

3.2 แต่ละคนนำผลงานที่ตนเองได้ปฏิบัตินำเสนอต่อสมาชิกภายในกลุ่มเล่าประสบการณ์จากวิธีการปฏิบัติของตนเองให้กับสมาชิกภายในกลุ่มรับฟังระดมความคิดร่วมกันในการที่จะปรับปรุงผลงานที่เกิดขึ้นให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เปรียบเทียบการเรียนรู้

เศรษฐศาสตร์ที่เรียนในห้องเรียนกับเรียนรู้จากกรณีปัญหาและแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนนั้นมีความแตกต่างกันมาก เพราะการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงนั้นจะมีผลงานซึ่งเป็นความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมมองเห็นได้ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้เป็นอย่างดี

3.3 หลังจากปฏิบัติจริงจนประสบผลสำเร็จจากการเรียนรู้ที่ได้รับจากกรณีปัญหาแล้วนักเรียนแต่ละคน นำความรู้ที่ตนได้รับจากกรณีปัญหาและการปฏิบัติจริงของตนเอง มาสร้างเป็นแก่นความรู้ โดยทำเป็นหนังสือเล่มเล็กหรือนิทานเพื่อให้น้อง ๆ นักเรียนภายในโรงเรียนได้อ่านได้ศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเล่ม ซึ่งเป็นผลงานที่ผู้จัดทำประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้จากกรณีปัญหาและแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนของตนเอง

4. การสรุปทบทวนจากฐานการเรียนรู้

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ในฐานการเรียนรู้ที่ 1 อยู่อย่างพอเพียง ครูผู้ร่วมกิจกรรมได้บันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน
16 คน ฐานอยู่อย่างพอเพียง สังเกตพฤติกรรมในวันที่ 9 เดือน กรกฎาคม
พ.ศ. 2552

เลขที่	ชื่อ - สกุล	มีความตั้งใจใฝ่เรียน	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้มีปัญญา	ปฏิบัติจริงร่วมกับครูผู้มีปัญญา	ร่วมอภิปรายและหาข้อสรุป	มีผลงานจากการเรียนรู้	รวม	ผล การประเมิน	
								ผ่าน	ไม่ ผ่าน
1	ค.ช.กรกฏ หินไชยศรี	4	4	4	4	4	20	✓	
2	ค.ญ.ศิริามล ฉะอ้อนศรี	4	4	4	4	4	20	✓	
3	ค.ญ.อรยา วิชานนท์	4	4	4	4	4	20	✓	
4	ค.ช.อานนท์ สุวรรณัง	4	4	4	4	4	20	✓	
5	ค.ช.กฤษฎากร สวัสดิ์	4	4	4	4	4	20	✓	
6	ค.ญ.นภัตสร เพชรเต็ด	4	4	4	4	4	20	✓	
7	ค.ญ.อิสรา ปิตตังนาโพธิ์	4	4	4	4	4	20	✓	
8	ค.ช.เอกลักษณ์ ศรีจันทร์	4	4	4	3	4	19	✓	
9	ค.ญ.ชนิดา บุญเพ็ง	4	4	4	4	4	20	✓	
10	ค.ช.อัมฉา อ่อนทะ	4	4	4	4	4	20	✓	
11	ค.ช.พงษ์พัฒน์ ทองอ่ำ	4	4	4	3	4	19	✓	
12	ค.ญ.กมลพร มณีญาณวุฒิ	4	4	4	4	4	20	✓	
13	ค.ญ.เสาวลักษณ์ เสนาราช	4	4	4	4	4	20	✓	
14	ค.ญ.พรวิทย์ โชคเฉลิม	4	4	4	4	4	20	✓	
15	ค.ช. ภาณุวัฒน์ รัตนแสง	4	4	4	4	4	20	✓	
16	ค.ช.มงคล วีระหา	4	4	4	4	4	20	✓	

เกณฑ์การให้คะแนน

1. พฤติกรรมมีลักษณะตามรายการประเมินชัดเจนดีมาก ถือว่าดีเยี่ยม ให้ 4 คะแนน
2. พฤติกรรมมีลักษณะตามรายการประเมินชัดเจนดี ถือว่าดี ให้ 3 คะแนน
3. พฤติกรรมมีลักษณะตามรายการประเมินเทียบเท่าคนทั่วไปถือว่าพอใช้ ให้ 2 คะแนน
4. พฤติกรรมมีลักษณะต่ำกว่าคนทั่วไปถือว่าควรปรับปรุง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินผ่านการประเมินต้องได้คะแนนตั้งแต่ 16 คะแนนขึ้นไป หรือ ร้อยละ 80

สรุปการวัดและประเมินตามการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวความคิดการจัดการความรู้ จากแบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงในฐานที่ 1 อยู่อย่างพอเพียง มี นายเล็ก กลจันทา เป็นครูภูมิปัญญา ในฐานนั้นนักเรียนทั้ง 16 คน มีพฤติกรรมตาม รายการประเมินที่มีความชัดเจนดีมาก ทั้งพฤติกรรมในการร่วมกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรม รายบุคคล ถือว่าดีเยี่ยมผ่านเกณฑ์การตัดสินการประเมินให้คะแนนผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 90 ขึ้นไป

5. เวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

นักเรียนทุกคนทำผลงานที่ตนสร้างขึ้น คือหนังสือเล่มเล็กหรือนิทานนำเสนอ ต่อครูภูมิปัญญา ผู้ปกครองนักเรียน และคุณครูตรวจสอบผลงานที่เกิดขึ้นจากการสร้าง องค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นแนวคิดของนักเรียนเองเพื่อเป็นการยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวความคิดการจัดการความรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวความคิดการจัดการความรู้
ฐานที่ 2 อยู่อย่างพอเพียง

ภูมิปัญญาประจำฐานการเรียนรู้ : นางนิตยา ฤทธิสยาม

วันที่จัดการเรียนรู้ 10 กรกฎาคม 2552 สถานที่ในการจัดกระบวนการเรียนรู้
คือ บ้านทุ่ง ตำบลลานสะแก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นถอดความรู้ฝังลึก

1.1 ครูภูมิปัญญาให้นักเรียนเดินชมบ้านทุ่งตามอชยาศัย สิ่งที่นักเรียนสามารถ

ชมในบ้านทุ่งก็มีทุ่งนาที่มีการทำนาโดยอาศัยจักรยานปั่นน้ำเข้ามา / บ่อเลี้ยงปลา / บ่อเลี้ยงกบ / การปลูกดอกไม้ ที่นำมาใช้ในการจัดงานต่าง ๆ เช่น เฟิร์น, ปรง, ใบเตย, กุหลาบ ฯลฯ และถึงแรงบันดาลใจที่ทำให้เกิดบ้านทุ่ง

1.2 ครูภูมิปัญญาให้ความรู้แก่นักเรียน โดยการเดินชมร่วมกับนักเรียนให้ความรู้กับผู้เรียน จากความสนใจของนักเรียนแต่ละกลุ่มจนครบทั้ง 4 กลุ่ม และเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ โดยการซักถามสิ่งที่คุณเองสงสัยหรือว่าต้องการทราบในสิ่งที่ตนเองยังไม่เข้าใจ

1.3 แต่ละกลุ่มฝึกปฏิบัติจริงในการเรียนรู้ในการจัดดอกไม้ ร้อยมาลัย เพื่อในงานต่าง ๆ เช่น การจัดใส่แจกันเพื่อตั้งโต๊ะหมู่บูชา การจัดดอกไม้ที่ใช้วางประดับบนโต๊ะในงานพิธีต่าง ๆ ฯลฯ โดยมีครูภูมิปัญญาให้คำแนะนำในการเรียนรู้

2. ชั้นสกัดขุมความรู้

2.1 นำความรู้ที่ได้จากการชมบ้านทุ่งมาอภิปรายร่วมกันเพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นความรู้ที่ได้จากการมองเห็นและจากการร่วมปฏิบัติจริงที่บ้านทุ่ง โดยจัดทำเป็นแผนผังความคิดของแต่ละกลุ่ม นำเสนอต่อทุกคนในชั้นเรียนและร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ทุกคนได้ไปเรียนรู้จากครูภูมิปัญญา

2.2 นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้จากฐานอยู่อย่างพอเพียง : นางนิตยา ฤทธิสยาม ไปใช้ปฏิบัติจริงที่โรงเรียนเกี่ยวกับการจัดแจกันดอกไม้เพื่อบูชาพระรัตนตรัย ในการปฏิบัติกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระวันสุคติบูชา คือ วันศุกร์ และจัดดอกไม้เพื่อร่วมจัดกิจกรรมในวันสำคัญ เช่น วันแม่แห่งชาติ การประดับต้นเทียนในวันเข้าพรรษา ฯลฯ

ในชั้นตอนที่ 3 และ 5 ครูภูมิปัญญารับผิดชอบจะดูแลและให้คำแนะนำแก่นักเรียน เพื่อให้ผลงานที่เกิดขึ้นเป็นที่ยอมรับแก่ผู้พบเห็นและแนะนำให้นักเรียนหาวิธีการสร้างรายได้ให้กับตนเอง โดยนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ในฐานที่ 1 เพิ่มการปลูกดอกไม้ไม่ดอกไม้ประดับ เช่น มะลิ เฟิร์น เตย ดาวเรือง ไว้สำหรับไปขายในวันธรรมสวนะ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและนำเงินนี้ไปเก็บออมเพื่อนำฝากธนาคารต่อไป

3. ชั้นสังเคราะห์แก่นความรู้

3.1 แต่ละคนนำผลงานที่ตนเองได้ปฏิบัตินำเสนอต่อสมาชิกภายในกลุ่มเล่าประสบการณ์จากวิธีการปฏิบัติของตนเองให้กับสมาชิกภายในกลุ่มรับฟังระดมความคิดร่วมกัน ในการที่จะปรับปรุงผลงานที่เกิดขึ้นให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เปรียบเทียบการเรียนรู้เศรษฐกิจศาสตร์ที่เรียนในห้องเรียนกับเรียนรู้จากครูภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนนั้น

มีความแตกต่างกันมาก เพราะการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงนั้นจะมีผลงาน ซึ่งเป็นความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมมองเห็นได้ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้เป็นอย่างดี

3.2 เมื่อผลงานที่จัดแสดงในขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ใน ข้อ 3 และ ข้อ 5 แล้วทุกคนนำความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติด้วยตนเองมาสร้างเป็นแก่นความรู้ที่เกิดจากแนวคิดของตนเอง โดยจัดทำเป็นหนังสือเล่มเล็กที่เผยแพร่ให้บุคคลอื่นได้อ่านและเรียนรู้

4. การสรุปบทเรียนจากฐานการเรียนรู้

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ในฐานการเรียนรู้ที่ 1 อยู่อย่างพอเพียง ครูผู้ร่วมกิจกรรมได้บันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตาม ตารางที่ 9

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 9 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน
16 คน ฐานอยู่อย่างพอเพียง (บ้านทุ่ง) สังเกตพฤติกรรมในวันที่ 10
เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2552

เลขที่	ชื่อ - สกุล	มีความตั้งใจใฝ่รู้อยู่หรือไม่	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น	ปฏิบัติจริงร่วมกับครูผู้สอน	รวมอภิปรายและหาข้อสรุป	มีผลงานจากการเรียนรู้	รวม	ผลการประเมิน	
								ผ่าน	ไม่ผ่าน
		4	4	4	4	4	20		
1	ค.ช.กรกฎ หินไชยศรี	4	4	4	4	4	20	✓	
2	ค.ญ.สิริมาล ฉะอ้อนศรี	4	4	4	4	4	20	✓	
3	ค.ญ.อรยา วิชานนท์	4	4	4	4	4	20	✓	
4	ค.ช.อานนท์ สุวรรณัง	4	4	4	4	4	20	✓	
5	ค.ช.กฤษฎากร สวัสดิ์	4	3	4	4	3	18	✓	
6	ค.ญ.นภัสสร เพชรเต็ด	4	4	4	4	4	20	✓	
7	ค.ญ.อิสรา ปิตตังนาโพธิ์	4	4	4	4	4	20	✓	
8	ค.ช.เอกลักษณ์ ศรีจันทร์	4	4	4	3	4	19	✓	
9	ค.ญ.ชนิตา บุญเฟื่อง	4	4	4	4	4	20	✓	
10	ค.ช.อัยฉา อ่อนทะ	4	4	4	4	4	20	✓	
11	ค.ช.พงษ์พัฒน์ ทองอ่ำ	4	4	4	4	4	20	✓	
12	ค.ญ.กมลพร มณีญาณวุฒิ	4	4	4	4	4	20	✓	
13	ค.ญ.เสาวลักษณ์ เสนาราช	4	4	4	4	4	20	✓	
14	ค.ญ.พรวัลย์ โชคเฉลิม	4	4	4	4	4	20	✓	
15	ค.ช.ภาณุวัฒน์ รัตนแสง	4	4	4	4	4	20	✓	
16	ค.ช.มงคล วีระหา	4	4	4	3	4	19	✓	

เกณฑ์การให้คะแนน

1. พฤติกรรมมีลักษณะตามรายการประเมินชัดเจนดีมาก ถือว่าดีเยี่ยม ให้ 4 คะแนน
2. พฤติกรรมมีลักษณะตามรายการประเมินชัดเจนดี ถือว่าดี ให้ 3 คะแนน
3. พฤติกรรมมีลักษณะตามรายการประเมินเทียบเท่าคนทั่วไปถือว่าพอใช้ ให้ 2 คะแนน
4. พฤติกรรมมีลักษณะต่ำกว่าคนทั่วไปถือว่าควรปรับปรุง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินผ่านการประเมินต้องได้คะแนนตั้งแต่ 16 คะแนนขึ้นไป หรือ ร้อยละ 80

สรุปการวัดและประเมินตามการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวความคิดการจัดการความรู้ จากแบบสังเกตพฤติกรรม
การเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงในฐานที่ 1 อยู่อย่างพอเพียง
มีนางนิตยา ฤทธิ์สยาม เป็นครูภูมิปัญญา ในฐานนั้นนักเรียนทั้ง 16 คน มีพฤติกรรม
ตามรายการประเมินที่มีความชัดเจนดีมาก ทั้งพฤติกรรมในการร่วมกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรม
รายบุคคล ถือว่าดีเยี่ยมผ่านเกณฑ์การตัดสินการประเมินให้คะแนนผ่านเกณฑ์การประเมิน
ร้อยละ 90 ขึ้นไป

5. เวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

นำหนังสือเล่มเล็กหรือนิทานนำเสนอต่อครูภูมิปัญญา ผู้ปกครองนักเรียน
และคุณครูตรวจสอบผลงานที่เกิดขึ้น จากการสร้างองค์ความรู้ใหม่ซึ่งเป็นแนวคิดของนักเรียน
เพื่อเป็นการยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวความคิดการจัดการความรู้

การจัดการกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้
ฐานที่ 3 ออมไว้ไม่ขาดสน ธนาคารบ้านเรา
ภูมิปัญญาประจำฐานการเรียนรู้ : นางทิพาภร สาทองขาว

วันที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 23 กรกฎาคม 2552 สถานที่ ธนาคารออมสิน
 สาขาพษคณภูมิพิสัย

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นถอดความรู้ฝังลึก

1.1 ครูภูมิปัญญาแจกกระปุกออมสินของธนาคารออมสิน สาขาพษคณภูมิพิสัย ให้นักเรียนทั้ง 16 คน แล้วร่วมกันสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง ต่อไปนี้

1.1.1 การใช้จ่ายเงินของนักเรียนว่าใช้อย่างไร เหลือเก็บหรือไม่ ถ้าเหลือนำไปใช้ทำอะไรบ้าง

1.1.2 นักเรียนมีวิธีที่จะหารายได้ให้ตัวเองอย่างไรบ้าง

1.1.3 นักเรียนอยากรู้ไหมว่าสถานที่ที่นักเรียนนำเงินที่ต้องการเก็บออมนั้นไปฝากไว้ที่ไหน จึงจะมีความปลอดภัยมากที่สุด (นักเรียนตอบ “ธนาคาร” ครับ ค่ะ
 อยากรู้จักการทำงานของธนาคารหรือไม่ (นักเรียนตอบ “อยากรู้” ครับ ค่ะ)

1.2 ครูภูมิปัญญานำนักเรียนดูสถานที่จริงในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ธนาคารออมสินในแต่ละฝ่าย เช่น ฝ่ายฝาก - ถอนเงิน ฝ่ายสินเชื่อ ฝ่ายบริการต่าง ๆ โดยเจ้าหน้าที่ในแต่ละฝ่ายจะให้ความรู้แก่นักเรียนอย่างเป็นกันเอง นักเรียนคนสงสัยและอยากรู้อะไรเพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ธนาคารก็เปิดโอกาสให้ทุกคนซักถามได้

2. ขั้นสกัดขุมความรู้

นักเรียนและครูภูมิปัญญา ร่วมกันสรุปผลดีของการมีธนาคารอยู่ในชุมชนของเราและร่วมสรุปถึงการใช้จ่ายอย่างไรนักเรียนจึงจะมีเงินเก็บเพื่อหยอดกระปุกออมสิน และวิธีสร้างรายงามของนักเรียนที่สามารถทำได้ด้วยตนเอง โดยไม่ผิดกฎหมายเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้จากฐานอยู่อย่างพอเพียงแล้ว

3. ขั้นสังเคราะห์แก่นความรู้

3.1 แต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้รับการศึกษาจากธนาคารออมสินมาจัดทำเป็นแผนผังความคิด ซึ่งเป็นการสังเคราะห์แก่นความรู้ที่ได้รับ โดยตรงจากเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายที่อยู่ในธนาคาร

3.2 ปฏิบัติจริงโดยการนำเงินออมที่ได้จากการขายสินค้าในการเรียนรู้ในฐานที่ 1 อยู่อย่างพอเพียง โดยนำกระปุกออมสินที่นักเรียนเตรียมมาจากบ้านเขียนใบฝากเงินให้กับเจ้าหน้าที่ของธนาคารและนำเงินฝากไว้กับธนาคารออมสิน

3.3 แต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลในข้อ 4 และข้อ 5 รวมกันอภิปรายถึงข้อมูลที่ได้รับมาและจากการปฏิบัติจริงในการฝากเงิน เพื่อเป็นการสรุปทบทวนและให้นักเรียนทุกคนรับผิดชอบเงินฝากของตนเองในขณะนั้นเลย

3.4 นักเรียนแต่ละคนนำความรู้ที่ได้รับมาถอดบทเรียนตามที่ตนเองได้สรุปไว้แล้ว โดยสร้างเป็นหนังสือเล่มเล็กเกี่ยวกับธนาคาร ในพื้นที่นักเรียนต้องการให้มีในชุมชนของตนเอง การสร้างหนังสือเล่มเล็กหรือนิทานครั้งนี้ทุกคนตกลงร่วมกันถึงเวลาในการจัดทำ 2 สัปดาห์ และในขณะที่ทำนักเรียนคนใดมีข้อข้องใจหรือปัญหาอะไรเกี่ยวกับการทำก็ให้ขอคำแนะนำจากครูภูมิปัญญาและคุณครูได้ตลอด

4. กาสรุบทบทเรียนจากฐานการเรียนรู้

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ในฐานการเรียนรู้ที่ 2 ออมไว้ไม่ขัดสน ธนาคารบ้านเรา ครูผู้ร่วมกิจกรรมได้บันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จำนวน 16 คน ฐานออมไว้ไม่จัดสน ฐานคารบ้าน สังเกตพฤติกรรม

ในวันที่ 23 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2552

เลขที่	ชื่อ — สกุล	มีความตั้งใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูกับปัญญา	ปฏิบัติจริงร่วมกับครูภูมิปัญญา	ร่วมอภิปรายและหาข้อสรุป	มีผลงานจากการเรียนรู้	รวม	ผลการประเมิน	
								ผ่าน	ไม่ผ่าน
		4	4	4	4	4	20		
1	ค.ช.กรกฎ หินไชยศรี	4	4	4	4	4	20	✓	
2	ค.ญ.สิรามล ฉะอ้อนศรี	4	4	4	4	4	20	✓	
3	ค.ญ.อรยา วิชานนท์	4	4	3	4	4	19	✓	
4	ค.ช.อานนท์ สุวรรณัง	4	4	4	4	4	20	✓	
5	ค.ช.กฤษฎากร สวัสดิ์	4	4	4	4	4	20	✓	
6	ค.ญ.นภัสสร เพชรเค็ด	4	4	4	4	4	20	✓	
7	ค.ญ.อิสรา ปิตดั่งนาโพธิ์	4	4	4	4	4	20	✓	
8	ค.ช.เอกลักษณ์ ศรีจันทร์	4	4	4	3	4	19	✓	
9	ค.ญ.ชนิดา บุญเพ็ง	4	4	4	4	4	20	✓	
10	ค.ช.อัญญา อ่อนทะ	4	4	4	4	4	20	✓	
11	ค.ช.พงษ์พัฒน์ ทองอ่ำ	4	4	4	3	4	19	✓	
12	ค.ญ.กมลพร มณีญาณวุฒิ	4	4	4	4	4	20	✓	
13	ค.ญ.เสาวลักษณ์ เสนาราช	4	4	4	4	4	20	✓	
14	ค.ญ.พรวิทย์ โชคเฉลิม	4	4	4	4	4	20	✓	
15	ค.ช. ภาณุวัฒน์ รัตนแสง	4	4	4	4	4	20	✓	
16	ค.ช.มงคล วีระหา	4	4	4	4	4	20	✓	

เกณฑ์การให้คะแนน

1. พฤติกรรมมีลักษณะตามรายการประเมินชัดเจนดีมาก ถือว่าดีเยี่ยม ให้ 4 คะแนน
2. พฤติกรรมมีลักษณะตามรายการประเมินชัดเจนดี ถือว่าดี ให้ 3 คะแนน
3. พฤติกรรมมีลักษณะตามรายการประเมินเทียบเท่าคนทั่วไปถือว่าพอใช้

ให้ 2 คะแนน

4. พฤติกรรมมีลักษณะต่ำกว่าคนทั่วไปถือว่าควรปรับปรุง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินผ่านการประเมินต้องได้คะแนนตั้งแต่ 16 คะแนนขึ้นไป หรือ ร้อยละ 80

สรุปการวัดและประเมินตามการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวความคิดการจัดการความรู้ จากแบบสังเกตพฤติกรรม
การเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงในฐานที่ 1 อยู่อย่างพอเพียง
มี นางทิพากร สาทองขาว เป็นครูภูมิปัญญาในฐานนั้นนักเรียนทั้ง 16 คน มีพฤติกรรม
ตามรายการประเมินที่มีความชัดเจนดีมากทั้งพฤติกรรมในการร่วมกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรม
รายบุคคล ถือว่าดีเยี่ยมผ่านเกณฑ์การตัดสินการประเมินให้คะแนนผ่านเกณฑ์การประเมิน
ร้อยละ 90 ขึ้นไป

5. เวที่ยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

เมื่อครบเวลาที่กำหนดให้นักเรียนทุกคนนำผลงานที่สร้างขึ้นใหม่ คือหนังสือ
เล่มเล็กหรือนิทานมาให้ครูภูมิปัญญา ผู้ปกครองและคุณครูตรวจสอบเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือ
ของข้อมูลที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียน

การจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้

ฐานที่ 4 สหกรณ์หมู่บ้าน

ภูมิปัญญาประจำฐานการเรียนรู้ : นายวิรัตน์ เชื้อนิตย

วันที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 31 กรกฎาคม 2552 สถานที่ สหกรณ์หมู่บ้านหนองไผ่ ตำบลสถานสะแก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นถอดความรู้ฝังลึก

1.1 ครูภูมิปัญญาเล่าถึงเหตุผลและแรงจูงใจที่มีการจัดตั้งสหกรณ์ของหมู่บ้านขึ้นนั้น เกิดจากคนในชุมชนไปซื้อของตามร้านค้าปลีก ซึ่งมีราคาแพงและไม่ได้รับผลตอบแทนในแต่ละปีที่ทุกคนได้บริโภคสินค้าเหล่านั้น และนอกจากนั้นการที่ทุกคนในหมู่บ้านจะช่วยกันผลิตและสร้างสินค้าใหม่เพิ่มขึ้นนั้นน่าจะเป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ต่อทุกคนที่อยู่ในภายในหมู่บ้านของตนเอง

1.2 ครูภูมิปัญญาให้นักเรียนดูสินค้าที่มีอยู่ในสหกรณ์ตามความสนใจของแต่ละคน

1.3 ครูภูมิปัญญาแนะนำคณะกรรมการสหกรณ์หมู่บ้านที่มีความรู้ในแต่ละด้านภายในสหกรณ์ เช่น ฝ่ายผลิตสินค้า ฝ่ายขาย ฝ่ายจัดทำบัญชีต่าง ๆ ฯลฯ

1.4 ครูภูมิปัญญาและนักเรียน ศึกษาการปฏิบัติจริงในการผลิตสินค้าภายในสหกรณ์หมู่บ้าน เช่น การทำ E.M. น้ำหมักข้าว, การทำแชมพู, การทอเสื่ออก ฯลฯ นักเรียนสนทนา ซักถามถึงวิชาการในการผลิตสินค้าแต่ละอย่างที่มีอยู่ในสหกรณ์

2. ขั้นสกัดขุมความรู้

2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาในฐานการเรียนรู้มาสรุปและสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ โดยทำเป็นแผนผังความคิดร่วมกัน

2.2 แบ่งกลุ่มลงสู่การปฏิบัติจริงในกิจกรรมที่กลุ่มตนเองสนใจถึงวิธีการผลิตสินค้า

2.2.1 กลุ่มทำ E.M. จากน้ำหมักข้าว

2.2.2 กลุ่มทำแชมพูจากวัสดุที่ได้จากธรรมชาติ

2.2.3 กลุ่มทอเสื่ออก แลทำเครื่องจักสาน

(ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปทำเองได้ใช้เวลา

2 สัปดาห์)

3. ชั้นสังเคราะห์แก่นความรู้

3.1 นำความรู้ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติไปฝึกต่อที่โรงเรียนและบ้านเพื่อเป็นการสังเคราะห์เป็นแก่นความรู้ของตนเองและนำเสนองานของแต่ละคนต่อสมาชิกในห้องเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปเกี่ยวกับผลงานที่ทำมา คุณครูภูมิปัญญาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในกรณีผลงานที่ยังไม่สมบูรณ์และชมเชยผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากแนวคิดของนักเรียนเอง เช่น การทำแจกัน การทำดอกไม้จากวัสดุเหลือใช้ประเภท ขวดน้ำ ขวดนม ฯลฯ

4. การสรุปบทเรียนจากฐานการเรียนรู้

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ในฐานการเรียนรู้ที่ 3 สหกรณ์หมู่บ้านครูผู้ร่วมกิจกรรมได้บันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตามตารางที่ 11

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 11 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
จำนวน 16 คน ฐานสหกรณ์หมู่บ้าน สังเกตพฤติกรรมในวันที่ 31
เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2552

เลข ที่	ชื่อ – สกุล	มีความตั้งใจใฝ่รู้อยู่ เรียน	ร่วมแสดงและรับฟังความคิดเห็น	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้มีปัญญา	ร่วมอภิปรายและหาข้อสรุป	ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม	รวม	ผลการ ประเมิน	
								ผ่าน	ไม่ผ่าน
		4	4	4	4	4	20		
1	ค.ช.กรกฏ หินไชยศรี	4	4	4	4	4	20	✓	
2	ค.ญ.สิรามล ฉะอ้อนศรี	4	4	4	4	4	20	✓	
3	ค.ญ.อรยา วิชานนท์	4	4	4	4	4	20	✓	
4	ค.ช.อานนท์ สุวรรณัง	4	4	4	4	4	20	✓	
5	ค.ช.กฤษฎากร สวัสดิ์	4	4	4	4	4	20	✓	
6	ค.ญ.นภัตสร เพชรเต็ค	4	4	4	4	4	20	✓	
7	ค.ญ.อิสรา ปิตังนาโพธิ์	4	4	4	4	4	20	✓	
8	ค.ช.เอกลักษณ์ ศรีจันทร์	4	4	3	4	4	19	✓	
9	ค.ญ.ชนิดา บุญเพ็ง	4	4	4	4	4	20	✓	
10	ค.ช.อัยญา อ่อนทะ	4	4	4	4	4	20	✓	
11	ค.ช.พงษ์พัฒน์ ทองอ่ำ	4	4	4	3	4	19	✓	
12	ค.ญ.กมลพร มณีญาณวุฒิ	4	4	4	4	4	20	✓	
13	ค.ญ.เสาวลักษณ์ เสนาราช	4	4	4	4	4	20	✓	
14	ค.ญ.พรวลัย ไชกเฉลิม	4	4	4	4	4	20	✓	
15	ค.ช.ภาณุวัฒน์ รัตนแสง	4	4	4	4	4	20	✓	
16	ค.ช.มงคล วีระหา	4	4	4	3	4	19	✓	

เกณฑ์การให้คะแนน

1. พฤติกรรมมีลักษณะตามรายการประเมินชัดเจนดีมาก ถือว่าดีเยี่ยม ให้ 4 คะแนน
2. พฤติกรรมมีลักษณะตามรายการประเมินชัดเจนดี ถือว่าดี ให้ 3 คะแนน
3. พฤติกรรมมีลักษณะตามรายการประเมินเทียบเท่าคนทั่วไปถือว่าพอใช้

ให้ 2 คะแนน

4. พฤติกรรมมีลักษณะต่ำกว่าคนทั่วไปถือว่าควรปรับปรุง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินผ่านการประเมินต้องได้คะแนนตั้งแต่ 16 คะแนนขึ้นไป หรือ ร้อยละ 80

สรุปการวัดและประเมินตามการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวความคิดการจัดการความรู้ จากแบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงในฐานที่ 1 อยู่อย่างพอเพียง มี นายวิรัตน์ เชื้อนิคย์ เป็นครูภูมิปัญญาในฐานนั้นนักเรียนทั้ง 16 คน มีพฤติกรรมตามรายการประเมินที่มีความชัดเจนดีมาก ทั้งพฤติกรรมในการร่วมกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมรายบุคคล ถือว่าดีเยี่ยมผ่านเกณฑ์การตัดสินการประเมินให้คะแนนผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 90 ขึ้นไป

5. เวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

แนะนำนักเรียนนำผลงานที่ตนเองผลิตขึ้นไปฝากขายที่สหกรณ์หมู่บ้านและนำเงินที่ขายได้ จากการขายไปฝากไว้กับธนาคารที่มีอยู่ในชุมชนของนักเรียนเพื่อเป็นการยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวความคิดการจัดการความรู้

6. เวทีสรุปบทเรียน

เป็นการทบทวนหรือการสรุปผลจากการเรียนรู้จากครูภูมิปัญญาตามฐานต่าง ๆ ซึ่งสรุปบทเรียนเพื่อนำมาถอดบทเรียนตามขั้นตอนการถอดบทเรียน 4 ขั้นตอนหลักดังนี้

6.1 ขั้นเตรียมการถอดบทเรียน

6.1.1 แต่ละคนซึ่งอยู่ในฐานการจัดการเรียนรู้จัดเตรียมผลงานของตนเองที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวความคิดการจัดการความรู้ คือนิทานหนังสือเล่มเล็กที่ทุกคนได้รับการถ่ายทอดความรู้จากครูภูมิปัญญา จนสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง

6.2 ขั้นดำเนินการถอดบทเรียน

6.2.1 ให้แต่ละคนเล่าประสบการณ์จากการที่ได้เรียนรู้จากกรณีปัญหา และวิธีการปฏิบัติหลังจากที่เรียนรู้แล้วว่าได้อะไรจากการเรียนรู้ในครั้งนี้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้ผลงานที่ตนเองสร้างขึ้น คือนิทานหรือหนังสือเล่มเล็กประกอบการบรรยาย

6.2.2 ทุกคนเสนอข้อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ เศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการเรียนรู้ในห้องเรียนและการเรียนรู้จากกรณีปัญหาชาวบ้านที่เป็นแหล่งความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนของนักเรียน

6.2.3 ร่วมกันวิจารณ์ผลงาน คือ นิทาน หรือหนังสือเล่มเล็กของทุกคนว่ามีความเหมาะสมที่จะให้นำเผยแพร่ต่อไปหรือไม่อย่างไร

6.2.4 กรณีปัญหาชาวบ้านและคุณครูให้ข้อเสนอแนะวิธีการปฏิบัติงานที่จะทำให้เกิดผลดีต่อการทำงานและการเรียนรู้

6.3 ชั้นเขียนรายงานการถอดบทเรียน

6.3.1 ทุกคนเตรียมผลงานที่เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้เพื่อนำมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของแต่ละชิ้นงานในแต่ละฐานการเรียนรู้

6.3.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันถึงกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 3 ฐานการเรียนรู้ ตามขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ ดังขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ชั้นถอดความรู้ฝังลึก ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนแต่ละฐานการเรียนรู้จะใช้เรื่องเล่าเร้าพลัง เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ และชมแหล่งเรียนรู้ของกรณีปัญหาที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต
2. ชั้นสกัดขุมความรู้ ทุกคนนำความรู้ที่ได้รับจากกรณีปัญญามาร่วมอภิปราย ซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม ระหว่างกลุ่ม หลอมรวมความคิดของแต่ละกลุ่มจัดทำเป็นแผนผังความคิด เพื่อนำความรู้ลงสู่การปฏิบัติจริง
3. ชั้นสังเคราะห์แก่นความรู้ ความรู้ที่ได้จากกาสกัดขุมความรู้สู่การปฏิบัติจริงจากแหล่งเรียนรู้ของกรณีปัญหา ใช้เวลาในการเรียนรู้ 1 สัปดาห์ หลังจากนั้นทุกคนนำความรู้ไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันของตนและสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาใหม่ ซึ่งเป็นผลงานที่ได้จากการเรียนรู้จากกรณีปัญหาหรือจากปฏิบัติของตนเอง
4. ชั้นสรุปบทเรียน สรุปผลการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ โดยประเมินผลการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ในแต่ละฐาน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งมีรายการประเมินในเรื่องต่อไปนี้

1. มีความตั้งใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน
2. ร่วมแสดงและรับฟังความคิดเห็น
3. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูภูมิปัญญา
4. ร่วมอภิปรายและหาข้อสรุป
5. ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

คะแนนในแต่ละช่องรายการ 4 คะแนน รวมทั้งสิ้น 20 คะแนน การผ่านเกณฑ์การประเมินนักเรียนต้องผ่าน 16 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 80 นักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์การประเมิน

6.4 ขึ้นติดตามผลการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้

ก่อนที่จะนำผลที่จะได้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบผลงานของนักเรียน โดยใช้เวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล คือข้อมูลที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่นักเรียนสร้างขึ้นหลังจากได้เรียนรู้จากครูภูมิปัญญาทั้ง 3 ฐานการเรียนรู้ โดยจัดทำเป็นนิทานหรือหนังสือเล่มเล็กที่เกี่ยวข้องกับการอยู่อย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำรัส การเก็บออมเงิน การนำสินค้าไปขายยังสหกรณ์ที่มีอยู่ในชุมชนและอื่น ๆ ตามแนวคิดของนักเรียนเอง ซึ่งเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลจะมีครูภูมิปัญญา ผู้ปกครอง คุณครูในโรงเรียนที่ทำการวิจัยหรือคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนพัคฆภูมิพิสัย เป็นผู้ตรวจสอบผลงาน โดยให้เสนอแนะข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไข พร้อมทั้งชมเชยผลงานที่มีความสมบูรณ์ถูกต้องและนำไปทุกคนนำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองได้เรียนรู้ไปใช้ในวิถีประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและครอบครัวต่อไป

ผลการประเมินความสำเร็จในการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้จะประเมินผลการจัดการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมและผลงานของนักเรียนในภาพรวมดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จในการจัดกระบวนการการเรียนรู้
เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 โรงเรียนพัคคณภูมิพิสัย โดยการประเมินจากการสังเกตพฤติกรรม
และผลงานของนักเรียนโดยรวมและรายชื่อ

ผู้ประเมิน	ครู			ผู้ปกครอง			ภูมิปัญญา		
	$\bar{x}$	S.D	ระดับ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ
1. นักเรียนสนใจ ร่วมกิจกรรม การเรียนรู้	5.00	.000	มากที่สุด	4.90	.316	มากที่สุด	5.00	.000	มากที่สุด
2. นักเรียนสนทนา แลกเปลี่ยน เรียนรู้กับภูมิปัญญา	4.90	.316	มากที่สุด	4.70	.483	มากที่สุด	4.80	.422	มากที่สุด
3. ร่วมแสดงความคิด อย่างมีเหตุผล	4.80	.422	มากที่สุด	4.70	.483	มากที่สุด	4.70	.483	มากที่สุด
4. ร่วมอภิปรายและ หาข้อสรุป	4.80	.422	มากที่สุด	4.80	.422	มากที่สุด	4.80	.422	มากที่สุด
5. แบ่งหน้าที่ในกลุ่ม ได้อย่างเหมาะสมและ รับผิดชอบงาน ที่ได้รับมอบหมาย	4.80	.422	มากที่สุด	4.80	.422	มากที่สุด	4.80	.422	มากที่สุด
6. หนังสือเล่มเล็กมีความ เหมาะสมกับวัย ของผู้เรียน	4.90	.316	มากที่สุด	4.80	.422	มากที่สุด	4.80	.422	มากที่สุด
7. การใช้ภาษามี ความเหมาะสม และถูกต้องตามหลัก ภาษาไทย	4.70	.483	มากที่สุด	4.70	.483	มากที่สุด	4.70	.483	มากที่สุด

ผู้ประเมิน	ครู			ผู้ปกครอง			ภูมิปัญญา		
	$\bar{x}$	S.D	ระดับ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ
8. ผลงานที่จัดทำแสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน	4.90	.316	มากที่สุด	4.80	.422	มากที่สุด	4.90	.316	มากที่สุด
9. มีการตรวจสอบและปรับปรุงผลงานของตนเอง	4.80	.422	มากที่สุด	4.90	.316	มากที่สุด	4.80	.422	มากที่สุด
10. ทุกคนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความสุข	5.00	.000	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	.000	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 ความสำเร็จในการจัดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการความรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพัคฆภูมิพิสัย โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1 และข้อ 10 เท่ากับ 5

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY